

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет Педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

Вибіркової навчальної дисципліни 3

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ПЕДАГОГА**

підготовки магістрів

спеціальність 013 Початкова освіта

освітньо-професійна програма Початкова освіта

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» підготовки магістра, галузі знань 01 «Початкова освіта», спеціальності «Початкова освіта», за освітньо-професійною програмою 013 «Початкова освіта»

Розробник: Пріма Раїса Миколаївна, завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти, доктор педагогічних наук, професор

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти протокол № 7 від 28 січня 2021 р.

Завідувач кафедри:

Пріма Р.М.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 013 Початкова освіта Початкова освіта Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання – 1-ий
		Семестр – 2-ий
ІНДЗ: =		Лекції – 20 год.
		Практичні (семінарські) – 22год.
		Самостійна робота – 98 год.
		Консультації – 10 год.
	Форма контролю: залік	
Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 013 Початковаосвіта Початкова освіта Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання – 1-ий
		Семестр – 2-ий
ІНДЗ: =		Лекції – 12 год.
		Практичні (семінарські) – 10год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 18 год.
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

ППП Пріма Раїса Миколаївна

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання професор

Посада завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація 066-700-83-44, Prima. Raisa@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Дисципліна «**Формування професійної мобільності майбутнього педагога**» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки магістрів зі спеціальності 013 Початкова освіта на першому році навчання. Вона визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Зміст дисципліни: ЗМ1 – **Теоретичні основи формування професійно мобільного педагога**; ЗМ2 – **Технологія формування професійної мобільності педагога в освітньому просторі закладу вищої освіти**.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Попередніми курсами, на яких базується дисципліна «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» є: «Педагогіка вищої школи»; «Теорія і методика викладання фахових педагогічних дисциплін».

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання й уміння з дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» є: «Гуманізація і технологізація виховного процесу у закладі вищої освіти»; «Аксіологія педагогічної освіти».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» є засвоєння магістрантами теоретико-методичних засад процесу формування професійної мобільності як виключно важливої особистісно-фахової характеристики сучасного педагога на етапі його підготовки у вищій школі.

Завдання навчальної дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» є поглиблення знань магістрантів щодо психолого-педагогічної сутності феномену «професійна мобільність особистості»; систематизація наукових уявлень про професійну мобільність як ключову характеристику педагога-європейця, важливу ознаку пізнавальної самостійності вчителя у діяльності; виокремлення провідних тенденцій її формування; стимулювання процесу формування професійної мобільності майбутнього педагога, змістове навантаження якої репрезентує педагогічне спілкування і діяльність.

Результати навчання (компетентності)

<p style="text-align: center;">Загальні компетентності (КЗ)</p>	<p>ЗК-2. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.</p>
	<p>КЗ-3. Здатність ідентифікувати, формулювати та розв'язувати проблеми. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Мати потребу вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання і уміння</p>
	<p>КЗ-4. Здатність приймати обґрунтовані рішення; генерувати нові ідеї. Бути готовим проявляти ініціативу і приймати доцільні та відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення.</p>
	<p>КЗ-5. Здатність працювати в команді. Вміння ставити актуальні завдання, спрямовувати власні зусилля на досягнення цілей, вмотивовувати всіх суб'єктів соціальної взаємодії на їх розв'язання; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді. Володіти навичками самоорганізації і саморегуляції.</p>
	<p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Володіти практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань.</p>
	<p>ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Досконало володіти всіма стилями і жанрами усного і письмового мовлення для комунікації з суб'єктами освітнього процесу, з різними соціальними і професійними групами.</p>
	<p>ЗК-8. Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, нетерпимість до корупційної поведінки, поважне ставлення до права й закону, володіння достатнім рівнем професійної правосвідомості.</p>
	<p>ЗК-9. Здатність ухвалювати оптимальні управлінські рішення; сприймати, аналізувати й реалізовувати управлінські інновації в професійній діяльності.</p>
	<p>ЗК-10. Здатність розрізняти, критично осмислювати й Використовувати традиційні та спеціальні підходи до навчання, сучасні методи навчання і форми організації навчально-пізнавальної діяльності суб'єктів навчання.</p>
	<p style="text-align: center;">Програмні результати навчання (ПР)</p>

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ПЕДАГОГА						
Тема 1. Функційна роль курсу «Професійна мобільність майбутнього педагога» у формуванні конкурентноспроможного фахівця. Психолого-педагогічна сутність поняття «професійна мобільність особистості»	19	2	2	14	1	Р,Т/4
Тема 2. Професійна мобільність у контексті генези вимог до фахової підготовки вчителя	20	2	2	14	2	Р,Т/4
Тема 3. Програмно-змістове забезпечення формування професійно мобільного вчителя сучасної школи	20	2	2	14	2	Р,Т/4
Тема 4. Професійна мобільність – важлива особистісно-професійна якість учителя сучасної школи	22	2	4	14	2	
Разом за змістовим модулем 1	81	8	10	56	7	12
Змістовий модуль 2.						
ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ЗВО						
Тема 5. Освітньо-виховне середовище вищої школи як чинник формування професійно мобільного вчителя сучасної школи	19	4	4	14	1	Р,Т/4
Тема 6. Педагогічні технології формування професійної мобільності педагога	19	4	4	14	1	РЗ,Т/4
Тема 7. Результативність педагогічної технології формування професійної мобільності вчителя сучасної школи	19	4	4	14	1	РМГ,Т/4
Разом за змістовим модулем 2	69	12	12	42	3	28
Модульна контрольна робота (МКР)						Т/60
Усього годин/балів	150	20	22	98	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю /Бали
Змістовий модуль 1.						
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ПЕДАГОГА						
Тема 1. Функційна роль курсу «Професійна мобільність майбутнього педагога» у формуванні конкурентноспроможного фахівця. Психолого-педагогічна сутність поняття «професійна мобільність особистості»	16	2		14		Р,Т/4
Тема 2. Професійна мобільність у контексті генези вимог до фахової підготовки вчителя	20	2		16	2	Р,Т/4
Тема 3. Програмно-змістове забезпечення формування професійно мобільного вчителя сучасної школи	22	2	2	16	2	Р,Т/4
Тема 4. Професійна мобільність – важлива особистісно-професійна якість учителя сучасної школи	22	2	2	16	2	
Разом за змістовим модулем 1	80	8	4	62	6	12
Змістовий модуль 2.						
ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗВО						
Тема 5. Освітньо-виховне середовище вищої школи як чинник формування професійно мобільного вчителя сучасної школи	24	2	2	16	4	Р,Т/4
Тема 6. Педагогічні технології формування професійної мобільності педагога	24	2	2	16	4	Р,Т/4
Тема 7. Результативність педагогічної технології формування професійної мобільності вчителя сучасної школи	22		2	16	4	РЗ,Т/4
Разом за змістовим модулем 2	70	4	6	48	12	28
Модульна контрольна робота (МКР)						Т/60
Усього годин/балів	150	12	10	110	18	100

5. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	<p>Психолого-педагогічна сутність поняття «професійна мобільність особистості».</p> <p>✓ Здійснити аналіз понять ” професійна мобільність “ , ” професійна діяльність “ , ” професіоналізація “ , ” професійна активність “ , ” професійна компетентність “ , ” професійна майстерність “ , ” професійна зрілість “ , ” кар’єрний ріст “ , виокремити спільні риси та підходи до формулювання.</p> <p>✓ Провести мікродослідження : довести чи спростувати тезу , що сутнісна характеристика означених понять зумовлює досконалість професійної підготовки педагога і водночас суттєво доповнює уявлення про професійну мобільність.</p>	14 /14
2.	<p>Професійна мобільність у контексті генези вимог до фахової підготовки вчителя</p> <p>✓ Проаналізувати статті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Касьянов Г. «Болонізація»: поспішай повільно. http: // www. Dt/ua/ 3000/3300/46520/ - Е.В.Андриенко.Феномен професіональної зрелости учителя / Педагогіка. –№6. –2002. –С.66-70. 	14 /16
3.	<p>Програмно-змістове забезпечення формування професійно мобільного вчителя сучасної школи</p> <p>✓ Проаналізуйте шлях розвитку гуманістичної традиції в науці. Кому з вітчизняних педагогів належать праці з яскраво вираженою гуманістичною спрямованістю?</p> <p>✓ Наведіть приклади різних точок зору на особистісно орієнтовану освіту.</p> <p>✓ Ознайомтесь із освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ), освітньо-професійною програмою (ОПП) підготовки фахівців спеціальності 8.010102 «Початкова освіта» і зробіть висновки, наскільки повно вони враховують формування усіх компонентів професійної мобільності вчителя початкових класів. Подайте свої пропозиції щодо посилення змістового наповнення формування професійно мобільного вчителя-початківця.</p>	14/16
4.	<p>Професійна мобільність – важлива особистісно-професійна якість учителя сучасної школи</p> <p>✓ Змодельуйте «портрет» сучасного професійно мобільного педагога.</p> <p>✓ Здійсніть самодіагностику, визначте свій рівень професійної мобільності за такими показниками: розвинене педагогічне мислення, сформована педагогічна кмітливість, спостережливість, уміння розпоряджатися своїми знаннями, вчасно й адекватно їх</p>	14/16

	використовувати, самостійність у вираженні педагогічних завдань, самодисципліна, оптимізм тощо.	
5.	Освітньо-виховне середовище вищої школи як чинник формування професійно мобільного вчителя сучасної школи ✓ Розробіть програму саморозвитку професійної мобільності за такою схемою: завдання - зміст роботи - виконання, заповнивши відповідно таблицю.	14/16
6.	Педагогічні технології формування професійної мобільності педагога ✓ Обґрунтуйте суть компетентнісного підходу до формування професійної мобільності майбутнього педагога. ✓ Тест-самооцінка професійної мобільності у педагогічній діяльності студента (молодого викладача, молодого вчителя)	14/16
7.	Результативність педагогічної технології формування професійної мобільності вчителя сучасної школи ✓ Провести мікро дослідження: Методика. Бар'єри мобільності у педагогічній діяльності	14/16
Разом		98 / 110

IV. Політика оцінювання

1. Політика викладача щодо студента: засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

2. Політика щодо академічної доброчесності: жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

3. Політика щодо дедлайнів та перескладання: Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні «незадовільно», отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

V. Підсумковий контроль

Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: експрес-контроль підготовки до заняття, виконання домашніх завдань, поточне опитування, оцінка роботи протягом практичного заняття, оформлення результатів самостійної роботи, перевірка конспектів, доповіді, тестування.

Форма контролю: залік.

Питання до екзамену: тестові завдання.

VI. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

Модуль 1 Поточний контроль знань							Модуль 2 Підсумковий контроль	Загальна сума балів
Змістовий модуль I (20 балів)			Змістовий модуль II (20 балів)					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	60	100
5	5	5	5	6	7	7		

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	Задовільно	
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Андриенко Е.В. Феномен професійної зрелості учителя / Е.В. Андриенко // Педагогіка. – № 6. – 2002. – С 66 –70.
2. Андрущенко В. Кому у вузі належить роль першої скрипки? / В. Андрущенко // Освіта. – 2000. – 6-13 грудня.
3. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества / Ш.А. Амонашвили. – М., 1994. – С. 103.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. – К., 1997. – 374с.
5. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / О.І.Гура. – К., 2005. – 224с.

6. Дьяченко М.И. Психология высшей школы / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. – Минск, 1993. – 296 с.
7. Занина Л.В. Основы педагогического мастерства / Л.В. Занина, Н.П. Меньшикова. – Ростов-на Дону, 2003. – 287 с.
8. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навч. посібник. – К., 1997. – 302 с.
9. Жерносек І.П. Удосконалення науково-методичної роботи в сучасних загальноосвітніх школах, ліцеях і гімназіях: монографія. – К., 2001. – 204 с.
10. Іванченко Є.А. Професійна мобільність майбутніх фахівців: навчально-методичний посібник. – Одеса, 2004. – 120 с.
11. Игошев Б.М. Организационно-педагогическая система подготовки профессионально мобильных специалистов в педагогическом университете / Б.М. Игошев. – М.: ВЛАДОС, 2008. – 201 с.
12. Игошев Б.М. Подготовка будущих учителей к реализации уровневой дифференциации обучения / Б.М. Игошев. – М.: Педагогическое образование и наука. – 2007. – №7. – С. 45 – 48.
13. Игошев Б.М. профессиональная мобильность учителя: организационно-педагогический аспект / Б.М. Игошев // Известия Уральского госуниверситета. – Сер. 1: Проблемы образования, науки и культуры. – 2008. – №56. – Вып. 23. – С. 34 – 40.
14. Игошев Б.М. Системно-интегративная организация подготовки профессионально мобильных педагогов : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Б.М. Игошев. – М., 2008. – 39 с.
15. Карпова Л.Г. Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи: автореферат дис. к.п.н. – Харків, 2004. – 20 с.
16. Касьянов Г. «Болонізація»: поспішай повільно. <http://www.Dt.ua/3000/3300/46520/>
17. Китайська О. Професійна мобільність учителя – вимога сучасної освіти / О. Китайська // Зб. праць Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини. – К., 2005. – С. 95 – 101.
18. Кічук Н.В. Ключові компетентності особистості фахівця як педагогічна проблема / Н.В. Кічук // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського: зб. наук. праць. – Одеса, 2004. – Вип. 9–10. – С. 153–161.
19. Кічук Н.В. Нова парадигма освіти: актуалізація творчості вчителя школи першого ступеня / Н.В. Кічук // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти. – К.: Педагогіка, 2004. – С. 35–39.
20. Кичук Н.В. Формирование творческой личности учителя в процессе вузовской профессиональной подготовки: дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.01 / Кичук Надежда Васильевна. – К., 1993. – 386 с.
21. Кічук Н.В. Формування творчої особистості вчителя / Н.В. Кічук. – К.: Либідь. – 1991. – 95 с.
22. Коваліско Н.В. Трудова мобільність в умовах регіонального ринку праці: дис. ... канд. соціолог. наук: спец. 22.00.07 «Соціологія управління» / Коваліско Наталія Володимирівна. – Львів, 1999. – 184 с.
23. Коджаспирова Г.М. Культура профессионального самообразования педагога / Г.М. Коджаспирова. – М.: Тривола, 1994. – 218 с.
24. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К і С», 2004. – 112 с.
25. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі. – Ізмаїл: ІДТУ, 2007. – 236 с.

26. Кугель С.А. Профессиональная мобильность в науке / С.А.Кугель. – М., 1983. – 256с.
27. Крижко В. Антологія аксіологічної парадигми управління освітою: навч. Посібник / В.Крижко. – К: Освіта України. – 2005. – 440 с.
28. Никитин В.М. Проблемы формирования динамической конкурентноспособной личности (концепция целостного, системного, диалектического, синергетического подходов) / В.Н.Никитин, З.В.Егорова. – Чебоксары: Научно-методический центр по подготовке кадров социальной службы, 2005. – 391с.
29. Пилипенко В.Д., Коваленко О.А. Особистісно орієнтовані технології у школі. – Харків, 2007. – 160 с.
30. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посібник/О.М.Пехота, В.Д.Будак та ін. – К., 2003. – 240с.
31. Пріма Р.М. Діалектика і динаміка формування мобільного педагога в освітньому просторі ВНЗ / Р.М.Пріма // Науковий вісник ПДПУ ім. К.Д. Ушинського : [зб. наук. праць]. – № 4 – 5 . – Одеса. – 2008. – С. 47 – 53.
32. Пріма Р.М. Домінанти дослідження феномена «професійна мобільність учителя» / Р.М. Пріма // Соціалізація особистості. Педагогічні науки. – Том XXXI : [зб. наук. праць]. – К.: Логос, 2008. – С. 188 – 196.
33. Пріма Р.М. Професійна мобільність майбутнього вчителя початкових класів: навч.-метод. посібник / Раїса Миколаївна Пріма. – Луцьк: Вежа, ВНУ ім. Лесі Українки. – 2008. – 128с.
34. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність вчителя. – К., 1981.
35. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992.

Додаткова

1. Герасимова О.Л. Комплекс методик для личностно-профессионального самопознания будущего учителя. – М., 1997.
2. Гильманов С. Творческая индивидуальность педагога / Народное образование, 1999.
3. Елканов ОБ. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя. – М, 1989.
4. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М., 1987.
5. Кузьмина Н.В. Педагогическое мастерство учителя как фактор развития способностей учащихся // Вопросы психологии. – 1984. – № 1.
6. Львова Ю.Л. Творческая лаборатория учителя. – М., 1985.
7. Маркова А.К. Психология труда учителя. – М., 1993.
8. Педагогическая психология / Под ред. Н.В.Клюевой. – М., 2003. – 400 с.
9. Психология и педагогика. Учебное пособие / Под ред. А.А.Бодалева и др. – М., 2002. – 585с.
10. Сисоева СО. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. – К., 1996.
11. Шевченко Л.Я. Практическая педагогическая этика. – М., 1997.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Освітнянські організації України

Міністерство освіти і науки України	www.educatio.gju.ua
Освітній портал	http://www.ocbita.kiev.ua/index.html
Бібліотеки	
Бібліотечний світ України	www.ukrlibword.kiev.ua
Бібліотека Верховної Ради України	
Українська Академія державного управління при Президентові України	www.academy.kiev.ua
Державна науково-технічна бібліотека України	http://www.gntb.n-t.org
Наукова бібліотека ім. Максимовича	http://www.library.univ.kiev.ua
Філософія в Україні. Електронна бібліотека	http://www.philosophy.kiev.ua/lib
Національна парламентська бібліотека	http://www.nplu.kiev.ua
Національна бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»	http://www.library.ukma.kiev.ua
Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка	http://www.brama.com/ntsa/ukr.html
Публічна бібліотека ім. Лесі Українкім. Києва	http://lucl.lucl.kiev.ua
Науково-довідкова бібліотека центральних державних архівів України	http://www.ndlib.archives.gov.ua
Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова	www.npu.kiev.ua
Національний університет імені Т.Г. Шевченка	www.univ.kiev.ua
Національна бібліотека України ім. В.Вернадського	www.nbu.gov.ua
Державна освітянська бібліотека України	www.edu-ua.net/library
Сайти в галузі освіти	
Российская государственная библиотека	http://www.rsl.ru
Магістр делового адміністрування	http://www.ane.ru/mba
Електронні словники	
Електронний словник	http://www.slovnyk.org.ua
Словари АBBYU Lingvo	http://www.lingvo.ru

